

การพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพของคนไร้ที่พึ่งในศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง
จังหวัดขอนแก่นตามหลักสัมมาอาชีวะ*

THE DEVELOPMENT AND REHABILITATION OF THE HOMELESS PERSONS
IN KHONKAEN CENTER FOR THE DESTITUTE
FOLLOWING RIGHT LIVELIHOOD PRINCIPLE

สิทธิพร เกษจ้อย, พระครูพยุตสารธรรม (วรชัต ทะสา), สัจจรักษ์ ไร่สงวน
Sitthiporn khetjoi, Phrakru Payutsaradhamma (Worachat Thasa), Saccarak Raisa-nguan
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
Mahamakut Buddhist University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: piakealexander@yahoo.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพให้กับคนไร้ที่พึ่งในจังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาการในการพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพของคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักสัมมาอาชีวะ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ และการสร้างกลไกเพื่อการพัฒนาปรับปรุงการพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพให้คนไร้ที่พึ่ง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักสัมมาอาชีวะ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากเจ้าหน้าที่ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดขอนแก่นจำนวน 9 คน และสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น จำนวน 2 คน รวมถึงเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้สตรีรัตนภา รวม 3 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมถึงวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการศูนย์ฯ ส่วนใหญ่เป็นคนไร้ที่พึ่ง (66.70%) และคนขอทาน (22.20%) โดยมีปัญหาทั้งด้านร่างกายและจิตใจ (11.10%) การพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\mu=4.47$) โดยเฉพาะด้านจิตใจ ($\mu=4.60$) และร่างกาย ($\mu=4.56$) ระดับการพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพของคนไร้ที่พึ่งโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\mu=4.47$) โดยการพัฒนาด้านจิตใจได้รับคะแนนสูงสุด ($\mu=4.60$) รองลงมาคือด้านร่างกาย ($\mu=4.56$) ด้านสังคม ($\mu=4.49$) และด้านอาชีพ ($\mu=4.24$) ซึ่งสะท้อน

* Received: 7 March 2025; Revised: 28 April 2025; Accepted: 1 May 2025

ให้เห็นว่าการพัฒนาในแต่ละมิติยังต้องการการสนับสนุนเพิ่มเติม ข้อเสนอแนะ ได้แก่ 1) การเสริมสร้างสุขภาพที่มีคุณภาพและการเข้าถึงสิทธิรักษาพยาบาล 2) การคัดกรองและบำบัดสุขภาพจิต พร้อมให้คำปรึกษาเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ 3) การพัฒนาเครือข่ายสังคม สนับสนุนการมีส่วนร่วมและการส่งตัวกลับภูมิลำเนา 4) การส่งเสริมอาชีพผ่านการฝึกทักษะเพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้

คำสำคัญ: การพัฒนา, การฟื้นฟูสมรรถภาพ, คนไร้ที่พึ่ง, ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง

Abstract

This research aimed to 1) examine the challenges in implementing rehabilitation and development programs for homeless individuals in Khon Kaen province, 2) study the rehabilitation and development process based on the principles of Right Livelihood, and 3) propose recommendations and mechanisms for improving these programs. The study employs a mixed-methods approach, incorporating a survey to collect quantitative data from nine officers at the Homeless Protection Center in Khon Kaen and interviews with two officials from the Department of Social Development and Human Security, as well as three representatives from the Rattanaapha Women's Learning Center network. Data were analyzed using percentages, means, and standard deviations, along with content analysis from interviews.

The findings revealed that most service users at the center are homeless individuals (66.70%) and beggars (22.20%), with 11.10% experiencing both physical and psychological problems. The overall rehabilitation and development efforts were rated at a high level ($\mu=4.47$), with psychological development receiving the highest score ($\mu=4.60$), followed by physical ($\mu=4.56$), social ($\mu=4.49$), and occupational development ($\mu=4.24$). These results indicate that further support is needed in all dimensions. The study proposes four key recommendations: 1) enhancing health systems to improve accessibility to quality healthcare services, ensuring equal medical rights, and promoting self-sufficiency; 2) implementing psychological screening and therapy programs, along with counseling services to foster motivation for independent living; 3) strengthening

social networks to encourage participation in community activities and facilitating family reintegration; and 4) providing vocational training programs to equip homeless individuals with the necessary skills for sustainable employment and self-reliance.

Keywords: Development, Rehabilitation, Homeless Persons, Center for The Desitute

บทนำ

ปัจจุบันคนไร้บ้าน เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วโลก ซึ่งเกิดจากผลกระทบอย่างต่อเนื่องทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 และความขัดแย้งระหว่างประเทศ ที่นับวันยิ่งทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้ประเทศต่าง ๆ พยายามที่จะแก้ปัญหานี้ตามหลักสิทธิมนุษยชน โดยภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนต้องร่วมกัน ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน และระบบสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) โดยกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (พส.) รับผิดชอบดูแลกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งดูแลในสถาบันคนไร้ที่พึ่ง ตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. 2557 เป็นการดูแลในรูปแบบสถาบัน มีการดูแลเรื่องปัจจัยพื้นฐาน อาหารที่อยู่หลับนอน ยารักษาโรค และการฟื้นฟูศักยภาพ โดยการดำเนินงานส่วนใหญ่ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) โดยกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (พส.) เป็นการเชิญชวนเข้ารับการคุ้มครองในสถานที่ที่รัฐจัดให้ ทั้งอาสาสมัครและเจ้าหน้าที่ โดยความสมัครใจของคนไร้บ้าน เพราะกฎหมายไม่ได้ให้อำนาจไว้ ได้จัดเจ้าหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา ลงพื้นที่เชิญชวนคนไร้บ้านเข้ารับการคุ้มครองดูแล สอบถามสภาพปัญหาและความต้องการ เพื่อจัดบริการต่าง ๆ ตามความต้องการ โดยเบื้องต้นจะให้บริการด้านปัจจัยสี่ ประสานการรักษาพยาบาล ส่งต่อไปจัดหางาน และการเข้าถึงสิทธิต่าง ๆ โดยมีนักสังคมสงเคราะห์ทำหน้าที่ในการให้คำปรึกษา แนะนำ ประสานด้านสิทธิต่าง ๆ ทำบัตรประชาชน จัดหางาน เยี่ยมบ้าน และส่งกลับภูมิลำเนา เป็นต้น จากการลงพื้นที่ของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งกรุงเทพมหานคร ในปี 2565 พบ คนไร้บ้าน จำนวน 1,868 คน ในขณะที่การลงพื้นที่เมื่อปี 2562 พบ คนไร้บ้าน จำนวน 1,033 คน ซึ่งมีผลสืบเนื่องมาจากสถานการณ์โควิด-19 ที่ทำให้เกิดภาวะการตกงานจากการทยอยปิดตัวของสถานประกอบการรายย่อย ส่งผลให้ไม่มีงานทำและรายได้ จึงไม่มีเงินจ่ายค่าที่พัก และถูกผลักดันออกมาในที่สุด จนเกิดปรากฏการณ์ “คนไร้บ้านหน้าใหม่” เพิ่มขึ้นทั้งนี้ ปี 2565 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) จึงได้บูรณาการร่วมกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน เพื่อจัดบริการที่หลากหลายในการรองรับกับสภาพปัญหาและความต้องการ โดย

กลุ่มคนไร้ที่พึ่งส่วนใหญ่ที่ถูกส่งต่อมาจากหน่วยงานอื่น และเข้าสู่การรองรับของสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง 11 แห่ง ทั่วประเทศ ในเดือนมิถุนายน 2565 มีจำนวน 4,448 คน ที่อยู่ในความดูแลของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ซึ่งเป็นกลุ่มที่ยอมรับจะเข้าอยู่อาศัยในสถานที่ที่รัฐจัดให้ และส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีความเจ็บป่วยทั้งทางร่างกายและจิตใจ หรือทุพพลภาพ โดยรัฐจะต้องไปบำบัดฟื้นฟู และพัฒนาศักยภาพ เพื่อให้สามารถกลับมาใช้ชีวิตได้ตามปกติ (กรุงเทพฯ, 2566)

ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดขอนแก่น จึงมีภารกิจหลักในการสำรวจติดตามสภาพปัญหาเกี่ยวกับคนไร้ที่พึ่ง โดยให้การคุ้มครองพิทักษ์สิทธิและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนไร้ที่พึ่ง รวมถึงพัฒนารูปแบบการประสานงานเพื่อการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ในการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิ อีกทั้งมีกระบวนการดำเนินงานในคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง โดยแบ่งเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ 1) กระบวนการเฝ้าระวังและส่งต่อผู้ให้บริการ 2) กระบวนการคุ้มครอง พักพิง ฟื้นฟู และสร้างโอกาส และเนื่องจากศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดขอนแก่น มีผู้ใช้บริการเป็นอันดับต้น ๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กล่าวได้ว่า บุคลากรภายในศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดขอนแก่น มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามนโยบาย อีกทั้งบุคลากรได้นำประสบการณ์ในการทำงาน และความสามารถส่วนบุคคลมาทำให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร บทบาทของผู้ปฏิบัติงานด้านคนไร้ที่พึ่ง มีดังนี้ 1) ให้คำแนะนำ ปรีกษา ให้คนไร้ที่พึ่งรับทราบ เข้าถึงข้อมูลทั้งเรื่องแหล่งทรัพยากร สถานที่ บุคคล ความรู้ 2) ทำให้คนไร้ที่พึ่งมีความเข้าใจและมีทางเลือกมากขึ้นในการตัดสินใจ 3) ประเมินคุณภาพชีวิตคนไร้ที่พึ่ง (ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดขอนแก่น, 2566; วีรวรรณ สมนึก, 2566)

จากเหตุผลดังกล่าวมา คณะผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพคนไร้ที่พึ่งในจังหวัดขอนแก่น โดยมุ่งเน้นการสร้างอาชีพตามหลักสามาอาชีพะ เพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเอง และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งฯ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

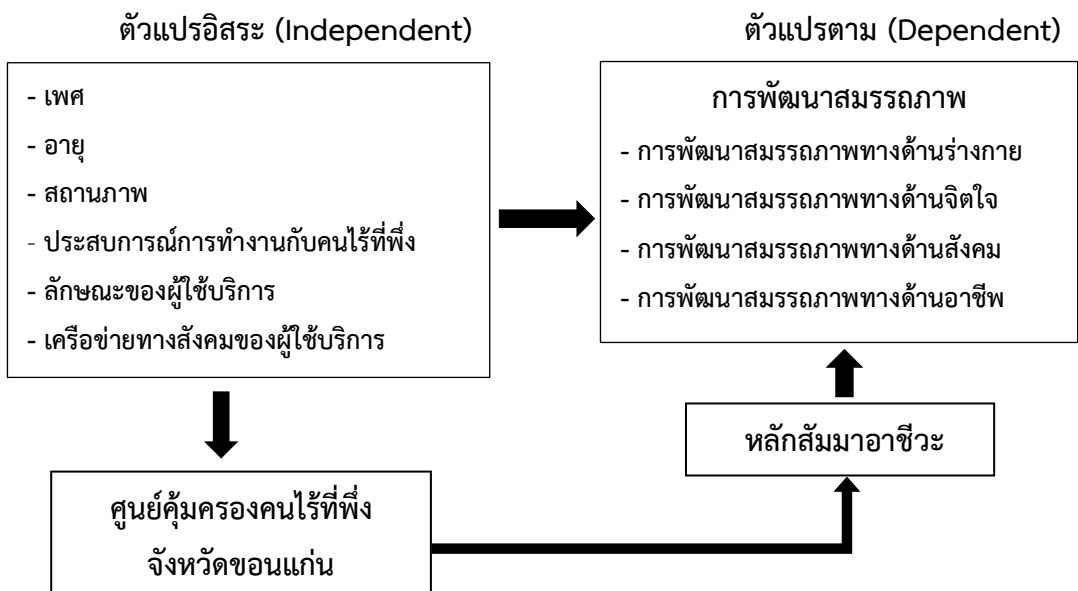
1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพให้กับคนไร้ที่พึ่งในจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาการในการพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพของคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักสามาอาชีพะ

3 .เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ และการสร้างกลไกเพื่อการพัฒนาปรับปรุงการพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพให้คนไร้ที่พึ่ง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักสามมาอาชีพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) ซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เจ้าหน้าที่ในศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 9 คน และการสัมภาษณ์ (Interview) เจ้าหน้าที่ในศูนย์เจ้าหน้าที่ ในสังกัดสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดขอนแก่น ที่เป็นเครือข่าย One Home จังหวัดขอนแก่น จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวรัตนภา จังหวัดขอนแก่น 3 คน และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 2 คน

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการ

1. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด และปลายปิด โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ประสบการณ์การทำงานในศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง ลักษณะของผู้ใช้บริการ เครือข่ายทางสังคมของผู้ใช้บริการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ การพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพของคนไร้ที่พึ่งในศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดขอนแก่น ตามหลักสัมมาอาชีวะ ได้แก่การพัฒนาสมรรถภาพทางด้านร่างกาย การพัฒนาสมรรถภาพทางด้านจิตใจ การพัฒนาสมรรถภาพทางด้านสังคม การพัฒนาสมรรถภาพทางด้านอาชีพ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questions) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพของคนไร้ที่พึ่งในศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 4 แบบสัมภาษณ์ โดยใช้รูปแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Guideline) คณะผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผ่านการสนทนากลุ่มได้แก่และการสัมภาษณ์ (Interview) เจ้าหน้าที่ในศูนย์เจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดขอนแก่น ที่เป็นเครือข่าย One Home จังหวัดขอนแก่น จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวตวันภา จังหวัดขอนแก่น 3 คน และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 2 คน เพื่อที่จะได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ของคนไร้ที่พึ่งด้วยการสร้างอาชีพ การรับฟังความคิดเห็นเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและแก้ไขเกี่ยวกับการพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ของคนไร้ที่พึ่งด้วยการสร้างอาชีพ ตามหลักสัมมาอาชีวะ นำเครื่องมือ คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงและครอบคลุมเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ แล้วนำผลวิเคราะห์รายชื่อ เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruency) และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาแล้วมีค่าเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป สามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อ นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ที่ผ่านการตรวจแก้จากผู้เชี่ยวชาญ แล้วไปทำการทดลอง (Try-out) โดยใช้กับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ที่มีผ่านการฝึกภาคปฏิบัติ 1 และ 2 ซึ่งเป็นการฝึกในหน่วยงานทางสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคมแล้ว จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.963 ของครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เจ้าหน้าที่ในศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 9 คน ในส่วนของแบบสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Interview) เจ้าหน้าที่ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ทำงานสนับสนุนจากหน่วยงานศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวรัตนภา จังหวัดขอนแก่น 3 คน และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน 2 คน โดยใช้วิธีการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์แบบกลุ่มชน (Social Group Work) มาประยุกต์ใช้ในการเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผล

3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 1 วิเคราะห์หาจำนวนและค่าร้อยละ (Percentage)

3.2 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3.3 ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอในรูปแบบความเรียง

3.4 ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 4 ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอในรูปแบบความเรียง

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพของคนไร้ที่พึ่งในศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดขอนแก่น ตามหลักสามมาชีวิต คณะผู้วิจัยได้นำเสนอตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 9 คน เป็นเพศหญิงจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 66.70 เป็นเพศชาย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 ผู้ตอบแบบสอบถาม มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 11.10 มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 66.70 มีอายุ 51-60 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 22.20 ผู้ตอบแบบสอบถาม มีสถานภาพโสด จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 มีสถานภาพสมรส จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 55.60 มีสถานภาพหย่าร้าง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 11.10 ผู้ตอบแบบสอบถาม มีประสบการณ์การทำงานในศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง 5 ปีขึ้นไป จำนวน 9 คน คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพของคนไร้ที่พึ่งในศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักสัมาอาชีวะโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.47$)

1. การพัฒนาสมรรถภาพทางด้านร่างกาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.56$)
2. การพัฒนาสมรรถภาพทางด้านจิตใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.60$)
3. การพัฒนาสมรรถภาพทางด้านสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.49$)
4. การพัฒนาสมรรถภาพทางด้านอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.24$)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ข้อเสนอแนะ และการสร้างกลไกเพื่อการพัฒนาปรับปรุงการพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพให้คนไร้ที่พึ่ง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักสัมาอาชีวะ

1) การพัฒนาสมรรถภาพทางด้านร่างกาย ควรเป็นการเสริมสร้างระบบสุขภาพที่มีคุณภาพและเหมาะสมแก่คนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน มีการจัดบริการขั้นพื้นฐานให้เพียงพอต่อความต้องการจำเป็นของคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน ดังนั้น ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดขอนแก่น ควรมีการจัดกิจกรรมการออกกำลังกายและการบริการตรวจสอบสิทธิการรักษา และมีการวางแผนเพื่อพัฒนารายบุคคลของคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน เพื่อให้มีสุขภาพที่ดีสามารถลดการเจ็บป่วย

2) การพัฒนาสมรรถภาพทางด้านจิตใจ ควรเป็นการจัดกระบวนการในการคัดกรองคนไร้ที่พึ่งและคนขอทานเพื่อให้มีสุขภาพจิตที่ดี โดยมีกระบวนการในการส่งต่อคนไร้ที่พึ่งและคนขอทานที่มีปัญหาทางด้านร่างกายและจิตใจเข้ารับการรักษา ดังนั้น ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดขอนแก่น ควรมีการให้คำปรึกษาแนะนำและส่งเสริมการพัฒนาจิตใจ ในด้านการดำเนินชีวิตเพื่อให้สามารถตระหนักรู้สามารถควบคุมอารมณ์ได้และอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้อย่างปกติสุข

3.3 การพัฒนาสมรรถภาพทางด้านสังคม ควรมีการสร้างระบบเครือข่ายทางสังคมให้กับคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน มีการติดต่อประสานญาติและมีการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน เช่น สื่อออนไลน์ ดังนั้น ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดขอนแก่น ควรจัดให้คนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เพื่อให้คนไร้ที่พึ่งและคนขอทานสามารถกลับคืนสู่สังคมได้และมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

3.4 การพัฒนาสมรรถภาพทางด้านอาชีพ ควรเป็นการส่งเสริมการประกอบอาชีพและจัดหางานเพื่อให้คนไร้ที่พึ่งและคนขอทานเข้าสู่สถานประกอบการ ดังนั้น ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดขอนแก่น ควรมีการสำรวจความต้องการทางด้านอาชีพ และมีการจัดอบรมหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับการ

พัฒนาทักษะทางด้านอาชีพ เพื่อให้คนไร้ที่พึ่งและคนขอทานมีการรับรู้เกี่ยวกับหน่วยงานหรือเครือข่าย เพื่อเป็นข้อมูลทางเลือกในการประกอบอาชีพ

อภิปรายผล

1. การพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพของคนไร้ที่พึ่งในศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดขอนแก่น ด้านร่างกายโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.56$) เมื่อพิจารณาตามรายข้อพบว่า มีการเสริมสร้างระบบสุขภาพที่มีคุณภาพ เช่น การฟื้นฟูสมรรถภาพสามารถลดการเจ็บป่วย มีการจัดบริการขั้นพื้นฐานที่มีความเหมาะสม เช่น ปัจจัย 4 ให้เพียงพอต่อความต้องการจำเป็นของคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน มีจัดกิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกาย เช่น กิจกรรมออกกำลังกายทุกเช้า การทำกิจกรรมจิตอาสาบริเวณศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง การให้บริการตรวจสอบสิทธิการรักษาของคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน และสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างทั่วถึงที่มี การวางแผนเพื่อพัฒนารายบุคคลของคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสุกิจ อยู่ในธรรม รุ่งนภา ฉะนาลัย และนิธมน รัตนะรัต ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดูแลผู้ใช้บริการในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งนนทบุรี การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาคู่มือผู้ใช้บริการในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งนนทบุรี โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การประชุมกลุ่มย่อยและการลงพื้นที่สังเกตการณ์ การทำกิจกรรมของเจ้าหน้าที่ของสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งนนทบุรี จากการศึกษาพบว่า ปัญหาด้านการจัดสวัสดิการด้านปัจจัยสี่ คือ สถานที่พักอาศัยของสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งนนทบุรี มีความแออัดเนื่องจากผู้ใช้บริการมีจำนวนมาก ด้านการรักษาพยาบาล เนื่องจากมีผู้ใช้บริการที่หลากหลาย แต่ยังขาดบุคลากรเฉพาะทาง เช่น พยาบาลวิชาชีพ นักจิตวิทยาคลินิก นักกิจกรรมบำบัด ส่งผลให้การจัดกิจกรรมการบำบัดผู้ใช้บริการไม่ทั่วถึง และไม่ได้มีการประเมินแผนฟื้นฟูสมรรถภาพรายบุคคล ทำให้ผู้ใช้บริการบางรายยังไม่สามารถกลับสู่สังคมและครอบครัวได้ โดยศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดขอนแก่น มีการจัดบริการขั้นพื้นฐานที่มีความเหมาะสม เช่น ปัจจัย 4 ให้เพียงพอต่อความต้องการจำเป็นของคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน และมีการจัดทำแผนพัฒนารายบุคคลให้กับคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้อย่างตรงตามความต้องการจำเป็น ให้สามารถกลับไปใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขในสังคม (สุกิจ อยู่ในธรรม รุ่งนภา ฉะนาลัย และนิธมน รัตนะรัต, 2565)

2. การพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพของคนไร้ที่พึ่งในศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดขอนแก่น ด้านจิตใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.60$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า มีการจัดกระบวนการในการคัดกรองคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน มีการให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับกระบวนการในการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน มีจัดกิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกาย เช่น กิจกรรมออกกำลังกายทุกเช้า การทำกิจกรรมจิตอาสาบริเวณศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง มีการส่งเสริมพัฒนาจิตใจในด้านการดำเนินชีวิตให้คนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน มีสติ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ มีการเสริมพลังอำนาจให้กับคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน เช่น การสร้างแรงบันดาลใจ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสุจิตรา เนาวรัตน์ ได้ทำการศึกษาการพัฒนาฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคมจิตใจผู้ป่วยจิตเภทสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งภาคใต้ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคมจิตใจผู้ป่วยจิตเภทสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งภาคใต้ ผลการศึกษาพบว่า หลังจากเข้าร่วมโปรแกรมฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคมจิตใจ มีผู้ป่วยจิตเภทผ่านการประเมินเข้าร่วมโปรแกรมฯ ระดับที่ 3 จำนวน 8 คน จาก 47 คน และทั้ง 8 คน มีคะแนนความสามารถโดยรวม คะแนนสมรรถภาพผู้ป่วยจิตเวช และความสามารถตามประเภทคนพิการและการให้รหัส ICF มากกว่าก่อนได้รับโปรแกรมฯ โดยศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดขอนแก่น มีการเสริมพลังอำนาจให้กับคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน โดยการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับกระบวนการในการให้ความช่วยเหลือ มีกระบวนการในการคัดกรองคนไร้ที่พึ่งและคนขอทานทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ถ้าพบว่ามีคามผิดปกติ จะมีการประสานงานไปยังโรงพยาบาลขอนแก่นเพื่อทำการรักษาสุขภาพทางด้านร่างกาย และประสานงานไปยังโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์เพื่อทำการรักษาด้านจิตใจ (สุจิตรา เนาวรัตน์, 2562)

3. การพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพของคนไร้ที่พึ่งในศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.49$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า มีการสร้างระบบเครือข่ายทางสังคมให้กับคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน ให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ มีกระบวนการปกป้องคุ้มครอง คนไร้ที่พึ่งและคนขอทานตามสิทธิที่คนไร้ที่พึ่งและคนขอทานพึงได้รับ เพื่อป้องกันไม่ให้ถูกทรมานและถูกทำร้ายร่างกาย มีการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือคนไร้ที่พึ่งและคนขอทานในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สื่อออนไลน์ เป็นต้น คนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน สามารถมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม มีการติดต่อประสานญาติให้กับคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของธนอร จันทรอนุ ได้ทำการศึกษาความรู้ความคิดเห็นและการบริหารจัดการบริการแก่คนไร้ที่พึ่งสถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งในเขต

กรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในความหมายของคนไร้ที่พึ่ง และมีเป้าหมายการทำงานที่ต้องการช่วยเหลือคนไร้ที่พึ่งให้สามารถ ดำรงชีวิตอยู่ได้ สามารถวัดความสำเร็จและช่วยให้สังคมน่าอยู่ขึ้น และจากการสอบถามความคิดเห็น ผู้ปฏิบัติงาน เห็นด้วยกับการให้บริการด้านปัจจัยสี่ และควรจัดทำทะเบียนประวัติไว้ในรายที่ไม่มีหลักฐานประจำตัว สถานสงเคราะห์ควรเพิ่มจำนวนบุคลากรเฉพาะทางที่สามารถทำงานตามมาตรฐานการให้บริการคนไร้ที่พึ่งของกรมได้ รวมทั้งดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานสงเคราะห์ โดยศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดขอนแก่น มีการสร้างเครือข่ายทางสังคมให้กับคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน ให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข มีการส่งเสริมการทำกิจกรรมร่วมกับบุคคลอื่นเพื่อสร้างการยอมรับจากคนในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งญาติและเครือข่ายทางสังคมของคนไร้ที่พึ่งและคนขอทานที่อยู่ในชุมชน (ธนอร จันทรอนุ, 2552)

4. การพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพของคนไร้ที่พึ่งในศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดขอนแก่น ด้านอาชีพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.24$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า มีการสำรวจความต้องการทางด้านอาชีพของคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน เพื่อเป็นข้อมูลในการส่งต่อฝึกอบรมอาชีพ มีการจัดอบรมหรือจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะทางด้านอาชีพให้กับคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน มีการส่งเสริมการประกอบอาชีพ และจัดหางานเพื่อให้กับคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน เพื่อเข้าสู่สถานประกอบการ มีการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับหน่วยงานเครือข่าย ที่ใช้ในการฝึกทักษะทางอาชีพให้กับคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน เพื่อเป็นข้อมูลเลือกในการประกอบอาชีพ มีการประสานงานและส่งต่อคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน ที่ผ่านการฝึกทักษะทางอาชีพไปยังหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อประกอบอาชีพ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของถกล สรรเจริญชูโชติ ได้ทำการศึกษากระบวนการฟื้นฟูศักยภาพคนไร้ที่พึ่งตามรูปแบบธัญบุรีโมเดล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพแก่ คนไร้ที่พึ่งตามรูปแบบธัญบุรีโมเดล ผู้ศึกษาจะได้นำเสนอผลการศึกษาในประเด็น กระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพตามรูปแบบธัญบุรีโมเดล โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วย ผู้ปกครองสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งชายธัญบุรี ผู้ปกครองสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งหญิงธัญบุรี หัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการพื้นที่โครงการ นักสังคมสงเคราะห์ และครูฝึกอาชีพ อีกทั้งได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ความเป็นมาของโครงการธัญบุรีโมเดลและส่วนที่ 2 กระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพแก่คนไร้ที่พึ่ง โดยศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดขอนแก่น มีการส่งเสริมการประกอบอาชีพและจัดหางาน เพื่อให้กับ

คนไร้ที่พึ่งและคนขอทานเพื่อเข้าสู่สถานประกอบการ โดยมีการสำรวจความต้องการทางด้านอาชีพ เพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถที่มี และประสานงานไปยังสถานประกอบการเพื่อให้คนไร้ที่พึ่งและคนขอทานได้มีงานทำ เพื่อมีรายได้ในการเลี้ยงชีพ และสามารถฟื้นฟูและพัฒนาสมรรถภาพของคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน ให้สามารถกลับไปประกอบอาชีพได้ และส่วนมากไม่กลับมาประกอบอาชีพเร่ร่อนขอทานอีก (ถกล สรรเสริฐโชติ, 2558)

สรุปผลวิจัย/ข้อเสนอแนะ

สรุปผลวิจัย

การพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพของคนไร้ที่พึ่งในศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดขอนแก่น ตามหลักสัมมาอาชีพะ สรุปว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพของคนไร้ที่พึ่งในศูนย์ฯ มีประสบการณ์ในการทำงานกับผู้รับบริการเป็นอย่างดี ข้อมูลจากการวิเคราะห์พบว่า คนไร้ที่พึ่งและคนขอทานที่เข้ารับบริการมีเครือข่ายทางสังคม ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการแก้ไขปัญหาคนไร้ที่พึ่งและคนขอทานต้องเริ่มจากโครงสร้างทางสังคมที่ใกล้ชิด ได้แก่ ครอบครัว ญาติ และชุมชน กระบวนการฟื้นฟูในศูนย์ฯ ครอบคลุม 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ การรับเข้า คุ้มครอง คัดกรอง และส่งต่อ ในขั้นตอนรับเข้าและคัดกรอง ควรมีการประเมินสุขภาพจิตของผู้รับบริการเพื่อให้การช่วยเหลือและรักษาอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสิทธิการคุ้มครองและส่งเสริมการพัฒนาจิตใจ เพื่อให้คนไร้ที่พึ่งสามารถควบคุมอารมณ์และมีแรงบันดาลใจในการดำเนินชีวิต ในขั้นตอนคุ้มครองและส่งต่อ ควรเสริมสร้างระบบสุขภาพที่มีคุณภาพ เพื่อให้ผู้รับบริการสามารถลดความเสี่ยงด้านสุขภาพและเข้าถึงสิทธิการรักษาอย่างเท่าเทียม จนสามารถช่วยเหลือตนเองและกลับไปใช้ชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรี นอกจากนี้ ควรสร้างเครือข่ายสังคมเพื่อให้คนไร้ที่พึ่งมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ตลอดจนประสานงานกับครอบครัวเพื่อส่งตัวกลับภูมิลำเนาอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ข้อเสนอแนะและการสร้างกลไกเพื่อการพัฒนาปรับปรุงและการพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพของคนไร้ที่พึ่งในศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง มีดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพของคนไร้ที่พึ่งด้วยการสร้างอาชีพ ควรสร้างความชำนาญ สร้างแรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อจะมีรายได้เลี้ยงชีพและพึ่งพาตนเองได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2. ควรส่งเสริมและเปิดโอกาสในการสร้างอาชีพ สำหรับผู้ที่สนใจและอยากเข้ารับการฝึกอบรม ทักษะอาชีพ เพื่อจะได้เป็น การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของคนไร้ที่พึ่งให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น

3. ควรตรวจสอบข้อมูลประวัติส่วนตัว สภาพปัญหาความต้องการ จะได้เป็นความสนใจของผู้ประสบปัญหา สอบถามข้อเท็จจริงเพื่อจะเป็นแนวทางในการช่วยเหลือและพัฒนาศักยภาพตามความต้องการของคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน

4. ควรมีการทบทวนปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาฟื้นฟูเกิดจากปัจจัยด้านต่าง ๆ เช่น ผู้ประสบปัญหาไม่ให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง และทรัพยากรไม่เพียงพอ และบางส่วนก็จะเป็นด้านสุขภาพที่ร่างกายของคนไร้ที่พึ่งอาจไม่แข็งแรง จึงทำให้เกิดปัญหาในการพัฒนาอีกส่วนหนึ่ง

5. ควรเพิ่มการช่วยเหลือแบบเร่งด่วน หรือเฉพาะหน้าเพราะส่วนมาก ผู้ประสบปัญหาหรือคนไร้ที่พึ่ง ขอทาน พื้นฐานเกิดจากความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมของสถาบันครอบครัว

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการนำไปปฏิบัติ

การวิจัย เรื่องการพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพของคนไร้ที่พึ่งในศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดขอนแก่น ตามหลักสัมมาอาชีวะ มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการนำไปปฏิบัติ ดังนี้

1. ส่งเสริมทักษะอาชีพ ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งควรพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกาย และจิตใจของผู้รับบริการ ตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. 2557 และพระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พ.ศ. 2559 โดยประสานเครือข่ายฝึกอาชีพ เช่น มูลนิธิวัดสวนแก้ว หรือศูนย์พัฒนาสตรีและครอบครัว เพื่อให้คนไร้ที่พึ่งสามารถสร้างอาชีพและพึ่งพาตนเองได้

2. สร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วม ควรจัดอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีแนวทางการทำงานที่สอดคล้องกัน โดยบูรณาการองค์ความรู้จากหลายสาขา เช่น แพทย์ พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ และนักจิตวิทยา การพัฒนาแนวทางหรือคู่มือปฏิบัติงานจะช่วยลดความเข้าใจผิดในการคุ้มครองผู้รับบริการ นอกจากนี้ ควรจัดกิจกรรมสาธารณประโยชน์ เช่น การขุดลอกคูคลอง ปลูกป่า หรือเก็บขยะ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคม และสร้างภาพลักษณ์เชิงบวกให้แก่คนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน

เอกสารอ้างอิง

กรุงเทพธุรกิจ. (2565). *โควิด-19 กระทบรายได้ประชากร ปี 65 “คนไร้บ้านหน้าใหม่เพิ่มขึ้น”*.

เรียกใช้เมื่อ 4 กุมภาพันธ์ 2566, จาก <https://shorturl.asia/zkVov>.

ถกล สรรเสริญชูโชติ. (2558). การศึกษากระบวนการฟื้นฟูศักยภาพคนไร้ที่พึ่งตามรูปแบบ ัญบุริโมเดล.

ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาพัฒนาชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*.

ธนอร จันทร์อนุ. (2552). ความรู้ความคิดเห็นและการบริหารจัดการบริการแก่คนไร้ที่พึ่งสถาน

สงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

วีรวรรณ สมนึก. (2566). *โลกของคนไร้บ้าน จ.ขอนแก่น ท่ามกลางวิกฤตโควิด – 19*. เรียกใช้เมื่อ

11 กุมภาพันธ์ 2566 จาก <https://shorturl.asia/OLT78>

ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดขอนแก่น. (2566). *ประวัติความเป็นมาขององค์กร*. เรียกใช้เมื่อ 11

กุมภาพันธ์ 2566 จาก <https://1300thailand.m-society.go.th/department?page=4>.

สุกิจ อยู่ในธรรม รุ่งนภา เฉยคล้ายและนิถมน รัตนะรัต. (2565). แนวทางการพัฒนาผู้ดูแลผู้ใช้บริการใน

สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดนนทบุรี. *วารสารวิชาการมนุษยสังคมสาร*, 20(1), 80-101.

สุจิรา เนาวรัตน์. (2562). ผลการจัดการรายกรณีต่อความสามารถโดยรวมของผู้ป่วยจิตเภทที่มีความ

เสี่ยงก่อความรุนแรง. *วารสารสถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จพระเจ้าพระยา*, 14(1), 1-10.